

SKANZEN A MÚZEUM VČELÁRSTVA

Vo včelárskom skanzene sa nachádzajú unikátne zbierky úľov najrôznejších tvarov a veľkostí. Sú tu dlabáky z kmeňov stromov, ktoré sa používali ešte v 19. storočí, obľúbené slamené úle-košnice, aj Jurajom Fándlym propagované debničkové úle. Zaujímavé a veľmi dekoratívne sú úle v tvare domčekov či kostolíkov. Najstaršie reliéfne úle vyrezané ľudovými umelcami sú z prvej polovice 19. storočia, novšie typy figurálnych úľov boli vyrobené v družstve Rezbár Rajec a pochádzajú zo 70.-tych rokov 20. storočia.

Na včelárstvo v minulosti úzko nadväzovali ďalšie remeslá – brtníctvo, voštinárstvo, sviečkárstvo, medovníkárstvo, ale aj výroba liečivých sirupov, masť a obkladov. Zbierka pomôcok na prácu so včelami a získavanie včelích produktov je umiestnená vo veľkom včelíne, ktorý v minulosti slúžil na chov včiel, na spracovanie medu a ako prednášková miestnosť pre praktické vyučovanie počas kurzov. Je tu veľká kolekcia oplodniacikov, medometov, dymákov a pomôcok na získavanie vosku. Historická expozícia je venovaná najvýznamnejším osobnostiam slovenského včelárstva, propagácii chovu včiel, včelím produktom a významu včiel a iných opeľovačov pre prírodu.

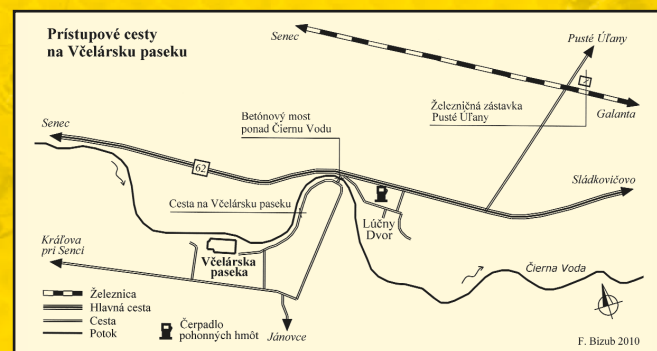
Prvé texty o chove včiel pochádzali od mníchov z kláštorov, vďaka kníhtlačí sa informácie o biológii včiel a ich potrebách postupne rozšírili a zvýšil sa aj počet včelárov.

ARBORÉTUM

Arborétum má takmer 1000 včelársky významných drevín. Park so skanzenom má rozlohu 3 ha a približne 6 ha zaberá časť, ktorá v minulosti slúžila ako škôlka nektárodajných a peľodajných drevín, v súčasnosti je tu ovocný sad a pasienky. V areáli Včelárskej paseky sa celoročne uskutočňujú vzdelávacie akcie pre verejnosť. Okrem skanzenu so zbierkami historických úľov a včelínov tu je aj včelársky náučný chodník, ktorý slúži verejnosti na poučenie o úlohe včiel pre prírodu a na zvýšenie povedomia o význame včelích produktov pre ľudské zdravie.

Návštevníci majú možnosť zažiť odbornú exkurziu, riadenú ochutnávku medov a medovín, zúčastniť sa organizovaného kurzu, alebo využiť možnosť ubytovania. Hlavná budova ponúka dve prednáškové sály s moderným vybavením a potrebné zázemie s jedálňou. Rozsiahly areál poskytuje návštevníkom záhradné posedenie s veľkokapacitným grilom a veľkým altánom vhodným na firemné a školské akcie, rodinné oslavy a iné príležitosti.

GPS súradnice: 48.199049,17.511256 (4 km od obce Kráľova pri Senci, pri odbočke na Lučny dvor)

Kontakt: Rudolf Moravčík ml., tel.: 0902 580 204, email: medmoravcik@gmail.com

Informácie o činnosti Slovenského zväzu včelárov získate na adrese: www.vcelari.sk

Areál Včelárskej paseky je otvorený celoročne. Vstup zdarma.

© Slovenský zväz včelárov, 2019

Autorka textov: Ing. Z. Juričková, PhD.

Autori obrázkov: F. Bizub, A. Irša, Ing. Z. Juričková, PhD.

SLOVENSKÝ ZVÄZ VČELÁROV

VČELÁRSKA PASEKA V KRÁĽOVEJ PRI SENCÍ

MÚZEUM VČELÁRSTVA

VITAJTE PRIATELIA!

ZAČIATKY BUDOVANIA

Predseda Ústredia včelárskych spolkov na Slovensku Dr. Ján Gašperík požiadal v roku 1926 o pridelenie pôdy z pozostalosti grófa Jána Pálfiho na založenie vzorovej včelárskej farmy. V roku 1929 bola podľa projektu architekta Juraja Tvarožka postavená hlavná budova. Neskôr sa vybudovali domy pre ovocinára a včelmajstra, vzorový včelín a hospodárske stavby. 15. augusta 1932 bol areál odovzdaný do užívania ako „pomník národnej slobody a dokument pilnosti, sporivosti, vytrvalosti a húževnatosti slovenských včelárov“.

Bol tu založený ovocný sad, škôlka na pestovanie nektárových rastlín a stanica pre fenologické a klimatické pozorovania. Vyrábali sa tu úle, bolo tu zamestnaných 14 pracovníkov a Paseka bola príkladom prosperujúceho hospodárstva aj pre zahraničné včelárske spolky.

PASEKA POČAS II. SVETOVEJ VOJNY

2. novembra 1938 pripadlo územie Maďarsku a celé zariadenie Včelárskej paseky sa muselo presťahovať do Prievidze. Areál využívali maďarské pohraničné vojská a neskôr nemecká posádka. V období od 5. do 21. apríla 1945 tu sídlilo veliteľstvo letectva sovietskeho vojska. Po odchode vojsk boli budovy v zlom stave a včelári museli vynaložiť veľa úsilia, aby ich mohli začať znova využívať.

OBNOVA VČELÁRSKEJ PASEKY

V apríli 1947 bola obnovená činnosť Včelárskej paseky, ale v roku 1953 si ju zobral štát a slúžila ako Domov dôchodcov a na iné účely. V roku 1959 sa podarilo Paseku vrátiť naspäť včelárom a začali sa tu organizovať intenzívne školenia včelárov a včelmajstrov JRD, Štátnych majetkov a Štátnych lesov a vzniklo tu Včelárske učilište, ktoré fungovalo až do roku 1989.

V roku 1970 sa začal budovať historický skanzen s cieľom, aby včelíny a úle reprezentovali jednotlivé regióny Slovenska. Zásluhou včelárov-dobrovoľníkov bol skanzen s múzeom v roku 1974 sprístupnený verejnosti ako najväčší včelársky skanzen v strednej Európe.

Areál Včelárskej paseky slúži už takmer 90. rokov pre účely vzdelávania a propagácie včelárstva.

Môžete tu stráviť príjemný deň, absolvovať exkurziu, urobiť si cyklovýlety do okolia, alebo využiť ubytovanie na stretnutie s priateľmi.

Zariadenie ponúka občerstvenie, včelie produkty a suveníry, detské ihrisko, posedenie v altánoch a pri vonkajších ohniskách a ďalšie možnosti trávenia voľného času.

Pre exkurzie je k dispozícii sprievodca, ktorý návštevníkov prevedie včelárskym náučným chodníkom, včelárskym múzeom, vysvetlí zákonitosti života včiel a význam včelích produktov pre ľudské zdravie.

Naším želaním je, aby sa tu každý návštevník príjemne cítil a vážil si prácu včiel a včelárov!

ZAÚJÍMAVOSTI SKANZENU

Lipová alej významných slovenských a svetových včelárov sa začala vysádzať v apríli 1932, počas návštevy amerického profesora E. Phillipsa. Ďalších 13 pamätných líp bolo vysadených 15. augusta 1932 pri slávnostnom otvorení Včelárskej paseky. Postupne sa pri rôznych zahraničných návštevách, ale aj slávnostných udalostiach vysádzali ďalšie lípy a cudzokrajné dreviny.

Najstaršie typy úľov sú v expozícii zastúpené klátni, slamenými košmi a figurálnymi úľmi. K najhodnotnejším patrí úľ pre štyri včelstvá z roku 1732, a z vyrezávaných úľov to je dlabák s motívom františkánskeho mnicha v jaskyni z roku 1826.

Včelia matka z Tisícročnej včely bola v roku 1983 venovaná filmovým štábom Juraja Jakubiska z vďaky za zapožičanie úľov a dobového náradia.

V skanzene sa nachádza viac ako 30 veľkoplošných tabulí náučného chodníka, ktoré vysvetľujú ako vzniká med, biológiu života včiel a včelstva, význam jednotlivých druhov rastlín pre včely a iné zaujímavosti.

Nepoznáme iný živočíšny druh, ktorý by pre ľudstvo odvádzal tak veľa úžitku ako včela medonosná. Ani po tisícročiach chovu včiel však nemôžeme o včele povedať, že je domestikovaná.